מחוון למורה

מחוון: חורבן סדום והצלת לוט: "ותבט אשתו מאחריו"

1. אברהם: "פֶּתַח־הָאֹהֶל"; רץ לקראתם ומשתחווה; לחם, בקר, חמאה וחלב. לוט: "יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־סְדֹם"; קם לקראתם ומשתחווה; "וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה, וּמַצּוֹת אָפָה".
2. ההדגשה מראה שלא מדובר בכמה פושעים אלא בעיר שלמה, צעירים וזקנים, שכולם שותפים לרוע. אין בעיר אפילו קבוצה קטנה שמתנגדת (קשר לוויכוח של אברהם: עשרה צדיקים).
3. לפי הרמב"ן הם רצו להבריח זרים כדי שלא יבואו ליהנות מעושר הארץ: "וְהֵם הָיוּ מוֹאֲסֵי הַצְּדָקָה". הוא מביא את יחזקאל: "וְיַד עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הֶחֱזִיקָה"".
4. "וַיְהִי כִמְצַחֵק, בְּעֵינֵי חֲתָנָיו": החתנים לא האמינו; "וַיִּתְמַהְמָהּ": לוט עצמו מהסס. הם מלמדים כמה קשה ללוט להיפרד מסדום ומרכושו.
5. בפשט: קשר לבית ולעבר, געגוע או סקרנות, ואי ציות לציווי. לפי רש"י (המדרש): עונש מידה כנגד מידה על שסירבה לתת מלח לאורחים. האחד מסביר מתוך הרגע, השני מתוך התנהגות קודמת.
6. לוט ניצל בזכות אברהם. לפי רש"י, ה' זכר שלוט שתק במצרים ולא גילה ששרה אשת אברהם, ולכן חס עליו.
7. תשובה טובה: כל העיר שותפה ("כָּל־הָעָם, מִקָּצֶה"), פגיעה באורחים זרים; הרמב"ן: מאיסת צדקה והברחת זרים; יחזקאל: עושר ושלווה בלי עזרה לעני. אפשר לחלוק ולהראות גם חטאים פרטיים. ניקוד מוצע: פסוקים 6, רמב"ן 6, יחזקאל 4, עמדה 4.

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, רד"ק וספורנו מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה' מובא בכתיב ה'. ממלכתי: סיפורי אברהם (בראשית יב-כה) נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, רד"ק, ספורנו); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.